

յուրի չափ մեծութիւն ունի , բայց քիչ մը աւելի թանձր և կարճ , իր մորթը եօթը մարդ ծածկելու կը ծառայէ : Իր կերպարանքը քան զձիւնը աւելի փափուկ և խիտ բաշով զարդարուած է , որն որ մութ կարմիր է և մինչև աչուրները կ'իջնայ : Իսկ մարմնոյն մնացած մագերը խարտեաշ են , և վրան ամենին ոչ սև և ոչ կարմիր գոյն կայ : Ստուըները թաւամազ է և երկձիղ : Իկուաները և ներքին մասերը բոլորովին կովին նման են , : Ինչևհ հոս ստորազրածը օւղքին կը յարմարի , բայց անկէց վերջինները քիչ մը երկբայութեան մէջ ձգեցին զնապատումները . “ Իր եղջիւրները պատերազմելու չեն ծառայեր , որովհետև ծայրերնին դէպ 'ի ներս ոլորած է , որ իբրև մէկ բոլորակ մը կը ձևացընեն , : Երևայ թէ հոս Լըիստտէլ մէկ անհատ կենդանւոյն վրայ դիտած մասնաւոր հանգամանքը ամբողջ տեսակին կու տայ . ինչպէս օւղքի մը կմախքը ինչուան հիմա կը պահուի բնական պատմութեան թանգարանի մը մէջ , որուն մէկ եղջիւրը ասանկ ծռած է :

ՉԱՓԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՉԱՓԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ցասնորդական դրոշմին չափոց ու կշռոց :

Իբրբոր ինչ և իցէ բանի մը մեծ է կամ պզտիկ է կ'ըսենք , չէ թէ մեր զգայութեանցը վրայ ըստ ինքեան մեծ կամ պզտիկ կը տպաւորուի այն բանը , հապա միշտ ուրիշ բանի հետ բաղդատելով կ'ըսենք : Ուրեմն երբոր մեծութի կամ պզտիկութիւն կ'ըսենք՝ միշտ բաղդատելով կ'ըսենք , չէ նէ 'ի բնէ անորոշ են : Ինչպէս օրինակի համար , դոյլ մը ջուրը շատ պզտիկ բան է՝ թէ որ ծովուն ջրոյն հետ բաղդատելու ըլլանք . բայց նոյն դոյլ մը ջուրը շատ մեծ բան կ'ըլլայ՝ թէ որ կաթիլ մը ջրոյն հետ բաղդատելու ըլլանք : Ինութե մէջ բացարձակ ոչ մե-

ծութիւն ըլլալով և ոչ պզտիկութի , այլ և այլ մեծութեց իրարու հետ ունեցած ընդհանուր համեմատութիւնները կերպով մը հաստատելու համար պէտք է որ բաղդատութեամբ ըլլուի : Ենոր համար այլ և այլ մեծութեանց իւրաքանչիւր տեսակին մէջէն հաստատուն մեծութիւն մը կ'ընտրուի , որուն չափը ըստ կամս կրնայ ըլլալ , և անոր վրայ կ'առնուի ուրիշ ամէն մեծութիւնները՝ իւրաքանչիւրն իրեն տեսակին : Ես ըստ կամս ընտրուած մեծութիւնը , որով կ'իմացուի թէ ուրիշ մեծութիւն մը իրմէ որչափ մեծ է կամ պզտիկ , կ'ըսուի չափ :

() րինակի համար , քաղաքէ մը ուրիշ քաղաք երթալու ճամբուն երկայնութիւնը չափելու համար , պէտք է ըստ կամս որոշուած երկայնութիւն մը առնուլ և այնչափ անգամ հետզհետէ այն ճամբուն վրայ դնել՝ որչափ անգամ որ կրնայ աւնոր մէջ բովանդակուիլ , և անգամներուն այս թիւը ճամբուն երկայնութիւնը կը ցուցընէ : Երկայնալ ծանրութեան մը մեծութիւնն իմանալու համար , ծանրութիւն չափելու որոշուած մեծութիւն մը պէտք է հետզհետէ այնչափ անգամ առնուլ՝ որչափ անգամ որ կրնայ բովանդակուիլ առաջնոյն մէջ , և այս անգամները այն ծանրութեան մեծութիւնը կը ցուցընեն : Եսպէս իմանալու է ամէն տեսակ մեծութեանց համար ալ : Ես ըստ կամս ընտրուած մեծութիւնները կամ չափերը պէտք է որ հաստատուն և անփոփոխ ըլլան , և չափելի մեծութեանց տեսակէն . և հետեւաբար պէտք է երկայնութիւն ըլլայ՝ թէ որ երկայնութիւն մը չափել կ'ուզենք , ծանրութիւն՝ թէ որ ծանրութեան մը մեծութիւնը գիտնալ կ'ուզենք . և չկայ մէկը որ ուզենայ երկայնութիւն մը ծանրութեամբ չափել , կամ ծանրութիւն մը երկայնութեամբ , և կամ և այլն :

Եւ այլ տեսակ չափերը կրնանք եօթնի վերածել . և են

Չափք Երկայնութեան և Հեռա-
ւորութեան .

” Ըսկերեութի .

” Տարածոցի .

” Կշռոյ .

” Ղրամոց .

” Ընկեանց .

” Եւամանակի .

Ըստ եօթը այլ և այլ տեսակ չափուց իւրաքանչիւրն ալ հարկաւորապէս իրեն ստորաբաժանմունքները պէտք է որ ունենայ՝ գործածութեց դիւրութեք համար : Ըստպէս առաջինէն սկսեալ, այսինքն երկայնութեան չափէն, սովորական գործածութեանց մէջ հարկ կ'ըլլայ այնպիսի երկայնութիւններ չափել, որ մէկմէկէ շատ տարբեր են . ինչպէս մանրադիտակային ամենապզտիկ արարածոց մեծութեն սկսեալ ինչուան երկնից անդնդոց խորերը պտրտող լուսաւորաց հեռաւորութիւնները հարկ կ'ըլլայ չափել : Եւ անմտութիւն կ'ըլլայ թէ որ մի և նոյն չափով ուզէինք այսպիսի անհամեմատ մեծութիւններ չափել . վասն զի այն չափը՝ կամ մանր մեծութիւնները չափելու յարմար կու գայ, այն ժամանակը մեծամեծ մեծութիւնները հարկ կ'ըլլայ բազմաթիւ թուանշաններով բացատրել, որ դժուարագործադրելի են, մանաւանդ թէ միտք չեն պահուիր . և կամ թէ մեծամեծ երկայնութիւններ չափելու յարմար կու գայ, այն ժամանակն ալ պզտի երկայնութիւնները կամ հեռաւորութիւնները պէտք կ'ըլլայ բազմաթուանշան անուանիչ ունեցող կոտորակներով բացատրել : Ըստ պատճառաւ չափուց ամենայն դրութեանց մէջ երկայնութեան այլ և այլ չափեր սահմանեալ են . ինչպէս մղոն, կանգուն, և այլն :

Երկրորդ կարգի չափերը, այսինքն մակերեւութի չափերն ալ նոյնպէս այլ և այլ մեծութեամբ են . և մասնաւոր չափ կայ որոշուած ընդարձակ գաւառներ չափելու . մասնաւոր չափ՝ դաշտաց, արտորէից համար, և այլն . մասնաւոր չափ՝ տանց, սենեկաց, տախտակաց համար, և այլն :

Տարածոցի չափերն ալ բնականապէս երկուք կը բաժնուին . մէյ մը ընդունակութեան չոր բաներու համար, ինչպէս են յարդ, ցորեն, գարի, և այլն, և հեղանիւթոց . մէյ մըն ալ խորանարդ չափեր՝ հող, աւազ, պատ և ասոնց նման բաներ չափելու համար :

Կշռոց չափերն ալ պէտք է որ համեմատ ըլլան մեծամեծ ծանրութեանց, ինչպէս են նաւու և կառաց բեռները . միջակ և պզտի ծանրութեանց . թանկագին բաներու ծանրութեանց և բոլր կական նիւթոց ծանրութեանց :

Ղրամը կը ծառայէ երբեմն թանկագին բաներ գնելու և երբեմն թեթեւագին բաներ գնելու . ուստի անկարելի կ'ըլլար այս վերջիններս առաջիններուն արժէիցը համեմատ կտրուած դրամով գնել . և դժուարին՝ առաջինները վերջիններուն արժէիցը համեմատ կտրած սակաւագին դրամներով գնել . վասն զի պէտք կ'ըլլայ այն ժամանակը ասոնցմէ շատ համրել . անոր համար հարկ է որ զանազան գնով դրամներ ըլլան :

Ընկեանց չափերը տարբեր բազմապատիկներ, կամ ստորաբաժանմունքներ և կամ տեսակներ չեն կրնար ունենալ :

Եւամանակի չափն ալ կը բաժնուի դար, տարի, ամիս, եօթնեակ, օր, ժամ, և այլն :

Չափուց ու կշռոց մէկ ազէկ դրութիւն մը պէտք է ուրեմն այս ամէն զանազանութիւններն ունենայ, և այնչափ լաւագոյն կը սեպուի՝ իրչափ որ այս այլ և այլ միութիւնները պարզ ըլլան, անփոփոխելի, և չէ թէ միայն մէկ պարզ ու մեկին վերաբերութիւն մը ունենան իրարու հետ, այլ նաեւ ուրիշ ազգաց չափուցն ու կշռոց դրութեանցը հետ ալ յարմարին :

Իսկնք թէ չափուց ու կշռոց միութիւնները պէտք է որ նախ պարզ ըլլան . ոչ միայն նկատմամբ իրենց բացարձակ մեծութեանը, այլ նաեւ նկատմամբ իրենց ձևոյն : Իրենց բացարձակ մեծութիւնը այնչափ աւելի պարզ կ'ըլլայ, որ

ափ աւելի չափելի առարկայից մեծութեանը համեմատ գայ, և իրենց ձևն ու դիւրատար ըլլայ ինչ բաներու համար որ որոշուած են: Ինչպէս, օրինակի համար, հեղանիւթոց ընդունակութեան ափերը անյարմար կ'ըլլային՝ թէ որնոյն ձևն ու նոյն չափն ունենային արմտեաց ընդունակութեան չափերու հետ: Եւ ինչպէս նաեւ դրամներն ալ շատ անյարմար կու գային գործածութեան՝ թէ որ գլանաձև չըլլային: Ինչպէս են բոլոր քաղաքականացեալ ազգաց դրամները:

Երկրորդ պայմանն որ ըսինք չափուց ու կշռոց դրութեան մը լաւութեանը համար, այն է որ այլ և այլ միութիւնները անփոփոխելի ըլլան: Երկրորդ անհրաժեշտ պայման մըն է, որուն առաջինները շատ միտք չդրին. և այս անհրաժեշտ է գլխաւորապէս կը ծագի ազգաց չափուց ու կշռոց այն խառնակութիւնը, որուն անհնարին է դարման մը տանիլ: Չափուց ու կշռոց անարդարապէս պահանջութիւնը գլխաւորելու բան է կը կախուի. մէյ մը նոյն չափերն որոշել կամ հաստատել. մէյ մըն ալ անոնց կաղապարները շինել և աղէկ պահպանել զանոնք: Եւ երկրորդ պայմանիս հարկաւորութիւնը գրեթէ հիմայ ամենայն քաղաքականացեալ ազգք և ազգինք ճանչցել են, և ամէն տեղ մասնաւոր օրէնքներ կան այս նախադադարները կամ կաղապարները զգուշութեամբ պահպանելու, և պէտք եղած ատենը ընկերութեան մէջ գործածուած չափերն ու կշիռները ստուգելու: Բայց այս նախադադարներս ինչնիւթէ ալ չիտուին՝ անկարելի է անարատ պահել զանոնք յաւիտեանս. վասն զի այս աշխարհիս վրայ ամէն բան աղականութեան անտնօրինելի օրինաց տակն ինկած են. ուստի որչափ ալ զգուշանան մարդիկ այս կաղապարներուն պահպանութեանը՝ անկարելի է որ մինչև վերջը անարատ մնան և պզտի փոփոխութիւն մըն ալ չկրեն, որ ժամանակաւ զգալի կ'ըլլայ, և ալ յոյս չմնար դարման տանելու՝ թէ որ առաջուցմէ ասոնք անփոփոխելի չափու մը վրայ հաստատուած

չըլլան, որ բնութեան մէջ գտուի, և պէտք եղած ատենը կարելի ըլլայ գրտնելու զանիկայ:

Եւս բանիս համար և գլխաւոր չափերը առձեռն պատրաստ ունենալու համար՝ մարդիկ ի սկզբանէ իրենց մարմնոյն անդամները կամ մեծութիւնները չափուց միութիւն առին. ինչպէս որ կը յուցընեն, հոտ, բոլ, խիւ, բաղաւ, գիրի, որն, բայլ, հարդաւ, և այլն բաւերը. բայց ինչպէս որ ամէն մարդու այս անդամները կամ մեծութիւնները մէկունը մէկալինին հաւասար չէ, այսպէս ալ իւրաքանչիւր ազգաց չափերը մէկմէկէ կը տարբերէին, որով անկարելի էր ամէն տեղ հաւասար չափ մը ունենալ: Եւսպիսի խախուտ սկզբանց վրայ հաստատուած չափերէն ծագած չիութութիւնը անոնց կաղապարներուն հարկաւորութիւնը ցրցուց, որոնք թէպէտե ոչ բազկի, ոչ ոտից, և այլն մեծութիւնը պահեցին, սակայն անունները կրեցին շատ ազգաց մէջ. բայց ժամանակաւ այս կաղապարներն ալ փոփոխելով կամ կորսուելով՝ անհնարին եղաւ անոնց չափն ստուգել:

Իսկ ազգաց հիմնական չափուց ու կշռոց իւրաքանչիւր դրութեանը միտք գնելով՝ կը տեսնենք որ շատ անկանոն են, և անոնց մասունքը ամենեւին վերաբերութիւն մը չունին իւրաքանչիւր իրենց ամբողջին հետ. բոլորն ալ ըստ կամ ընտրուած մեծութիւններ են, և անոնց իւրաքանչիւրին բաղմապատիկները և ստորաբաժանմունքներն ըստ հաճոյս որոշուած են և ամենեւին հաստատուն օրէնք մը չունին: Եւ տեսաւի մը միութիւնները ուրիշ տեսակի մը միութեանց հետ ամենեւին վերաբերութիւն չունին, և ըստ իւրաքանչիւր տեղեաց ասոնց անուններն ու չափերը կը տարբերին. և շատ անգամ բոլորովին իրարմէ տարբեր տեսակի միութիւններ մի և նոյն անունն ունին:

Իւրաքանչիւր ազգ, մանաւանդ թէ ամէն քաղաք, ինչուան գեղեր, իրենց համար չափուց ու կշռոց մասնաւոր դրութիւն ունին:

Այս անյարմարութեանց առջևն առնել ուզելով ուսումնականք անցեալ դարուն վերջերը՝ գլխաւոր իրեք բան դիտեցին ,

Եւ թէ երկայնութեան այնպիսի չափ մը որոշել , որ մէկալ մնացած չափերն իրմէ ծագին , և թէ այնպիսի կարգաւ՝ որ իրեն հիմն ըլլայ նոյն այն չափը կամ միութիւնը :

Երկրորդ նայեցան որ անոնց կոտորակները կամ բաժանմունքները անփոփոխ տասնորդական կարգաւ յառաջատին ամբողջական թուոց պէս , որպէս զի անոնց հաշիւը միակերպ , պարզ և ամենուն դիւրահասկանալի ըլլայ :

Երրորդ և ամենէն գլխաւոր՝ նայեցան որ չափուց այս հիման անփոփոխելի օրինակը բնութեան մէջ փնտրուեն , որ ժամանակաւ ոչ կորսուի և ոչ փոփոխութեան ենթակայ ըլլայ :

Այս բանիս հասնելու համար ամէն առաջարկուած միջոցներէն այս երկուքը միայն ընդունելութիւն գտան . այսինքն .

Ա . Երեգականային միջին ժամանակին մանրերկրորդները զարնող ճօճանակին երկայնութիւնը չափուց միութիւն առնուլ :

Բ . Երկրակն շրջանակին աղեղան մը կամ մասի մը երկայնութիւնը չափուց միութիւն առնուլ :

Եւ պէտք տեսնուաւ մտածութիւնը գեղեցիկ է , բայց բաւականապէս ճիշդ չէ . վասն զի թէ որ երկիրս կատարեալ գունտ մը ըլլար և թէ ի դադարման , իրեն չափերը մակերեւութին ամէն կողմերը հաւասար կ'ըլլային . բայց երկիրս տափկած գնտաձև մըն է , որուն հասարակածային տրամագիծը աւելի երկայն է քան զիւր առանցքը կամ քան զբևեռային տրամագիծը , որով ծանրութիւնը իրեն ծայրագոյն աստիճանը կը հասնի բևեռներուն տակ , և երթալով կը նուազի դէպ ի հասարակած . հետևաբար ճօճանակն ալ իրեն ճօճմունքները բևեռներուն տակ կ'երագէ և դէպ ի հասարակած կը դանդաղէ :

Աստի ուզելով ժամանակի հաւասար

մասունքը չափել՝ պէտք է հասարակածէն սկսեալ դէպ ի բևեռ աստիճանաբար հետզհետէ ճօճանակն երկնցընել : Երկրիս վրայ մարմնոց ծանրութիւնը կեղրոնախոյս զօրութեան ազդեցութեամբն ալ կ'իյնայ , որ բևեռին տակը ոչինչ է , բայց դէպ ի հասարակած երթալով կ'աճի , ուր իր ծայրագոյն աստիճանը կը հասնի : Եւ կէց կը հետեւի որ մարմնք բևեռէն հեռանալով՝ իրենց ծանրութիւնն ալ կը տարբերի . որով չենք կրնար ըսել բացարձակապէս թէ մանրերկրորդ զարնող ճօճանակին երկայնութիւնը հաստատուն է :

Եւ երկրորդ անգամ , յիշուի այս երկայնութիւնս իւրաքանչիւր տեղ հաստատուն է , և տեղէ մը ուրիշ տեղ ունեցած տարբերութեան օրէնքն ալ կը գիտցուի , և հետևաբար կրնար չափուց ու կշռոց դրութեանն աղէկ գաղափար մը ըլլալ , բայց փորձը ցուցցեր է որ մի և նոյն զուգահեռականին տակ , և մի և նոյն բարձրութեան մէջն ալ ճօճանակին երկայնութիւնը կը փոփոխի . և այս անհաւասարութիւնս պէտք է որ ըլլայ , վասն զի երկրիս զանգուածին նոյնակեղրոն խաւերը համասեռ չեն . բաց ի ասկէց երկրաբանական այն մեծամեծ յեղափոխութիւնները , որ երկրիս ընդերացը մէջ կը պատահին և սկիզբնին չգիտցուիր , կրնան ժամանակաւ փոփոխել մանրերկրորդ զարնող ճօճանակին երկայնութիւնը , որով այս նախագաղափարս փոփոխութեան ենթակայ ըլլալով՝ չկրնար չափուց ու կշռոց դրութեանը անփոփոխելի հիմն ըլլալ :

Այս առաջին միջոցը իրաւ դիւրագործադրելի է . բայց այս անյարմարութիւնս ալ ունի , որ պէտք է երկայնութեան չափը երկու այնպիսի տարերաց մէ կախմունք ունենայ , որ բոլորովին իրմէ տարասեռ բաներ են . ինչպէս են ժամանակն ու ծանրութիւնը , որոնց բաժանմունքը իրաւ ըստ կամս է , սակայն ժամանակին վաթսնորդական բաժանումը չէր կրնար ընդունելի ըլլալ իբր հիմն չափուց և կշռոց տասնորդական դրութեան :

Աստի երկրորդ միջոցը ընդունելու թիւն գտաւ . որ է միջօրէական շրջանակին աղեղան մը կամ մասի մը երկայնութիւնը չափուց միութիւն առնուլ :

Արդուս աւելի բնական է իրեն տեղէ մը ուրիշ տեղ փոխադրութեան չափը իր բնական հողագնտոյն մեծութեանը վերբերել . այնպէս որ կտրած միջոցին երկայնութեանը լոկ անունը տալով՝ գիտնայ այս միջոցիս վերաբերութիւնը երկրիս ամբողջ շրջանակին երկայնութեանը հետ : Այս բանիս հասնելու համար գաղղիացի երևելի երկրաչափը ամենայն ճշգուծեամբ երկրագնտոյս միջօրէական մէկ աղեղ մը չափեցին , և անէէ հետեւցուցին նոյն միջօրէին շրջանակին բոլորական երկայնութիւնը : Այս երկայնութիւնը քառասուն միլիոն հաւասար մասունք բաժնեցին . այս մասերէն մէկը , որ ոչ շատ մեծ է և ոչ շատ պզտիկ , երկայնութեան չափու միութիւն առին , ու զանիկայ յունական բառով *Ֆէր կոչեցին* , որ չափ ըսել է . և իրմով շինուած ուրիշ չափերն ու կշիռքները անուանեցին *Ֆէրաէն* որոսիւն :

Արեմն մեզին է երկրիս միջօրէին քառասուն միլիոներորդ մասը , կամ թէ միջօրէական շրջանակին քառորդին տասը միլիոներորդ մասը :

Աւելին դէպ 'ի հասարակած եղած աղեղը կամ միջօրէին քառորդին երկայնութիւնն է ճիշդ 5,130,740 ձողաչափ խորիզու , որ ոտնաչափի վերածելով՝ տուեալ 6 ոտք առ իւրաքանչիւր ձողաչափ , կ'ընէ 30,784,440 ոտնաչափ . այս ոտքերն ալ բթաչափի վերածելով՝ տուեալ առ իւրաքանչիւր ոտք 12 բթաչափ , կ'ընեն 369,413,280 բթաչափ . որոնք զծաչափի վերածելով՝ տուեալ 12 զիծ առ իւրաքանչիւր բթաչափ , բւեռէն դէպ 'ի հասարակած եղած աղեղը կամ թէ երկրիս միջօրէին քառորդին երկայնութիւնը կ'ըլլայ 4,432,959,360 զծաչափ :

Հաւաստիկ այս է նոր չափուց ու կշիռ հիմն և հաստատութիւնը . և մեզին է այս երկայնութեանս տասը

միլիոներորդ մասը . այսինքն 443 զծաչափ և 2959360 տասն միլիոներորդ զծաչափ . և որովհետեւ ըսինք թէ խորիզու ոտքը 12 բթաչափ կը բաժնուի , բթաչափն ալ 12 զծաչափ , ուստի մեզրին երկայնութիւնը կ'ըլլայ 3 ոտք , 0 բութ , 11 զիծ և 2959360 տասն միլիոներորդ զծի : Այս մեզրին բացատրութեանը մէջ այս բազմաթիւ տասնորդականները չմոցնելու համար՝ որոշուած է որ առաջին երեքը միայն պահուին , մնացած չորս տասնորդականները դուրս ձգուին . որով մեզրին երկայնութիւնը կ'ըլլայ մերձաւորաբար 443 զծաչ . 296 հազարորդ զծաչափ . և կամ 3 ոտք , 0 բութ , 11 զծ . 296 հազարորդ , որ ճշմարիտ երկայնութենէն քիչ մը մեծ է :

(ԳԻՏԻ ՀԱՐՈՒԱԿՈՒՄ)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԵՐԵՆԻՆԻՆԵՐԸ ԵՐԻՐԻՐ ԳԵՆԻՆԵՐԸ ԻՆԵՂ :

Կողովով գետնախնձորը եփ ջրոյ մէջ ընկզմէ երկու իրեք վայրկեան . ետքը տարածէ փոխաթի վրայ , արեւուն մէջը չորցուր ու ցորեննոցի մէջ պահէ : Ասոնք գարնան չեն ծիր , չեն մշտար , և որչափ ատեն ուզես կը պահուին՝ առանց համրնին կորսնցնելու :

ՍԳԵՂԵՆ ԵՐԵՆԵՆԸ ԻՆԵՂ . ԵՐԵՆԵՆԸ ԵՂԵՎ ԳԵՆԵՆԸ , ԵՐԻՆԸ ԳԵՆԵՆԸ ԵՂԵՎ ԳԵՆԵՆԸ ԵՂԵՎ ԳԵՆԵՆԸ , ԵՐԻՆԸ ԵՂԵՎ ԳԵՆԵՆԸ :

Աղէկ հասունցած ստեպղին առ քանի որ չէ կոշտացած , ու մաքրէ . ետքը գերձանի վրայ անցնելով՝ քառորդի մը չափ եռացեալ ջուրի մէջ գիր . անկէջ վերջը սաստիկ ցուրտ ջուրի մէջ պաղեցուր , ու աղէկ մը քամելով չորցուր ճերմակ կըտակի մէջ . ետքը կտոր կտոր կտրուէ ու սապառով փռան մէջ գիր՝ քանի որ հաջը անկէջ նոր հանուած է , ան կերպով որ սովորաբար պատուքներ չորցնելու համար կը գործածուի :

Այս կերպով թարմ լուրիան ալ կրնաս չորցնել , բայց պէտք է որ փռան տաքութիւնը շատ չափաւորեալ ըլլայ :